

Τίμαιος

Fragmenta et titulus (spuria)

W. Marg, The Pythagorean texts of the Hellenistic period

(ed. H. Thesleff; Abo Akademi 1965)

Περὶ φύσιος κόσμῳ καὶ ψυχᾶς

Τιμαίῳ Λοκρῶ Περὶ φύσιος κόσμῳ καὶ ψυχᾶς.

(205) Τίμαιος ὁ Λοκρὸς τάδε ἔφα·

Δύο αἰτίας εἶμεν τῶν συμπάντων, νόον μὲν τῶν κατὰ λόγον γιγνομένων, ἀνάγκαν δὲ τῶν βία καττὰς δυνάμεις τῶν σωμάτων. τουτέων δὲ τὸ μὲν τᾶς τὰγαθῶ φύσιος εἶμεν θεόν τε ὀνομαίνεσθαι ἀρχάν τε τῶν ἀρίστων· τὰ δ' ἐπόμενά τε καὶ συναίτια ὄντα ἐς ἀνάγκαν ἀνάγεσθαι. τὰ δὲ ζύμπαντα τρία· ιδέαν, ὕλαν, αἰσθητὸν τὸ οἶον ἔγγονον τουτέων. καὶ τὰν μὲν εἶμεν αἰεί, ἀγέννατόν τε καὶ ἀκίνατον, ἀμέριστόν τε καὶ τᾶς ταυτῶ φύσιος, νοατάν τε καὶ παράδειγμα τῶν γεννωμένων, ὀκόσα ἐν μεταβολᾷ ἐντι· τοιοῦτον γάρ τι τὰν ιδέαν λέγεσθαι τε καὶ νοῆσθαι. τὰν δ' ὕλαν ἐκμαγεῖον καὶ ματέρα τιθάναν τε καὶ γεννατικὰν εἶμεν τᾶς τρίτας οὐσίας· δεξαμένην γὰρ τὰ ὁμοιώματα ἐς αὐτὰν καὶ (206) οἶον ἐναπομαξαμένην ἀποτελεῖν τάδε τὰ γεννάματα. ταύταν δὲ τὰν ὕλαν αἰδίον μὲν ἔφα, οὐ μὰν ἀκίνατον, ἄμορφον δὲ κατ' αὐταύταν καὶ ἀσχημάτιστον, δεχομένην δὲ πᾶσαν μορφάν· τὰν δὲ περὶ τὰ σώματα μεριστὰν εἶμεν καὶ τᾶς θατέρῳ φύσιος. ποταγορεύοντι δὲ τὰν ὕλαν τόπον καὶ χώραν. δύο ὦν αἶδε ἀρχαὶ ἐντι, ἅν τὸ μὲν εἶδος λόγον ἔχει ἄρρενός τε καὶ πατρός, ἃ δ' ὕλα θήλεός τε καὶ ματέρος. τρίτα δὲ εἶναι τὰ ἐκ τουτέων ἔγγονα. τρία δὲ ὄντα τρισὶ γνωρίζεσθαι, τὰν μὲν ιδέαν νόῳ κατ' ἐπιστάμαν, τὰν δ' ὕλαν λογισμῶ νόθῳ διὰ τὸ μηδέπω κατ' εὐθυωρίαν νοῆσθαι ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν, τὰ δ' ἀπογεννάματα αἰσθήσει καὶ δόξᾳ.

Πρὶν ὦν ὠρανὸν λόγῳ γενέσθαι ἦσθην ιδέα τε καὶ ὕλα καὶ ὁ θεὸς δαμιουργὸς τῶ βελτίονος. ἐπεὶ δὲ τὸ πρεσβύτερον κάρρον ἐστὶ τῶ νεωτέρῳ καὶ τὸ τεταγμένον πρὸ τῶ ἀτάκτῳ, ἀγαθὸς ὦν ὁ θεὸς ὀρῶν τε τὰν ὕλαν δεχομένην τὰν ιδέαν καὶ ἀλλοιουμένην παντοίως μὲν, ἀτάκτως δέ, ἐδήλετο εἰς τάξιν αὐτὰν ἄγεν καὶ ἐξ ἀοριστῶν μεταβολᾶν ἐς ὠρισμένην κατασταῖσαι, ἵν' ὁμόλογοι ταὶ διακρίσεις τῶν σωμάτων γίνωνται, καὶ μὴ κατ' αὐτόματον τροπὰς δέχεται.

Ἐποίησεν ὦν τόνδε τὸν κόσμον ἐξ ἀπάσας τᾶς ὕλας, ὄρον αὐτὸν κατασκευάσας τᾶς τῶ ὄντος φύσιος διὰ τὸ πάντα τὰ ἄλλα ἐν αὐταύτῳ (207) περιέχεν, ἕνα, μονογενῆ, τέλειον, ἔμψυχόν τε καὶ λογικόν (κρέεσσονα γὰρ τάδε ἀψύχῳ καὶ ἀλόγῳ ἐστόν), καὶ σφαιροειδὲς σῶμα (τελειότερον γὰρ τῶν ἄλλων σχημάτων ἦν τοῦτο). δηλόμενος ὦν ἄριστον γένναμα ποιῆν, τοῦτον ἐποίη θεὸν

γεννατόν, οὐ ποκα φθαρησούμενον ὑπ' ἄλλω αἰτίῳ ἔξω τῷ αὐτὸν συντεταγμένῳ θεῷ, εἴ ποκα δήλοιο αὐτὸν διαλύειν· ἀλλ' οὐ γὰρ τὰγαθῷ ἐστὶν ὄρμᾶν ἐπὶ φθορὰν γεννάματος καλλίστῳ· διαμένει ἄρα τοιόσδε ὢν ἄφθαρτος καὶ ἀνώλεθρος καὶ μακάριος. κράτιστος δ' ἐστὶ γεννατῶν, ἐπεὶ ὑπὸ τῷ κρατίστῳ αἰτίῳ ἐγένετο, ἀφορῶντος οὐκ εἰς χειρόκματα παραδείγματα, ἀλλ' ἐς τὰν ἰδέαν καὶ ἐς τὰν νοητὰν οὐσίαν, ποθ' ἄνπερ τὸ γεννώμενον ἀπακριβῶθεν κάλλιστόν τε καὶ ἀπαρεγχείρητον γίγνεται. τέλειος δ' αἰεὶ κατὰ τὰ αἰσθητὰ ἐστὶν, ὅτι καὶ τὸ παράδειγμα τῆνο αὐτῷ περιέχον πάντα τὰ νοητὰ ζῶα ἐν αὐταύτῳ οὐδὲν ἐκτὸς ἀπέλιπεν, ἀλλὰ ὄρος ἦν νοατῶν παντελής, ὡς ὅδε ὁ κόσμος αἰσθητῶν.

Στερεὸς δὲ ὢν ἀπτὸς τε καὶ ὄρατος γὰς μεμοίρακται πυρός τε καὶ τῶν μεταξὺ, ἀέρος καὶ ὕδατος. ἐκ παντελέων δὲ συνέστακε σωματῶν, τάπερ ὅλα ἐν αὐτῷ ἐντι, ὡς μὴ ποκα μέρος ἀπολειφθῆμεν ἐκτὸς αὐτῷ, ἵνα ἡ αὐταρκέστατον τὸ τῷ παντὸς σῶμα ἀκήρατόν τε τῶν ἐκτὸς κηρῶν· οὐ γὰρ ἦν τι δίχα τουτέων· ἀλλὰ καὶ τῶν ἐντός· τὰ γὰρ καττὰν ἀρίστην ἀναλογίαν συντεθέντα ἐν ἰσοδυναμίᾳ οὔτε κρατεῖ ἀλλάλων ἐκ μέρους οὔτε κρατέεται, ὡς τὰ μὲν αὔξαν, τὰ δὲ φθίσιν λαμβάνεν, μένει δ' ἐν συναρμογᾷ ἀδιαλύτῳ κατὰ λόγον ἄριστον. τριῶν γὰρ ὠντινωνοῦν ὄρων ὅταν καὶ τὰ διαστάματα καττὸν αὐτὸν (208) ἐστάθη λόγον ποτ' ἄλλαλα, τότε δὴ τὸ μέσον ῥυσμῷ Δίκας ὀρήμεθα ποττὸ πρῶτον ὃ τί περ τὸ τρίτον ποτ' αὐτό, κᾶνπαλιν καὶ παραλλάξ κατ' ἐφάρμοσιν τόπων καὶ τάξις. ταῦτα δ' ἀριθμῆμεν αἰ μὴ μετ' ἰσοκρατίας ἀμάχανον παντί.

Εὐ δ' ἔχει καὶ καττὸ σχῆμα καὶ καττὰν κίνασιν, καθ' ὃ μὲν σφαῖρα ὄν, ὡς ὅμοιον αὐτὸ αὐτῷ παντᾶ εἶμεν καὶ πάντα τᾶλλα ὁμογενέα σχάματα χωρῆν δύνασθαι, καθ' ἃν δὲ ἐγκύκλιον μεταβολὰν ἀποδιδὸν δι' αἰῶνος. μόνῃ δὲ ἃ σφαῖρα ἐδύνατο καὶ ἀρεμέουσα καὶ κινευμένα ἐν τᾷ αὐτᾷ συναρμόσθαι χώρα, ὡς μὴ ποκα ἀπολειπεν μήτε ἐπιλαμβάνεν ἄλλον τόπον, τῷ ἐκ μέσου ἴσον εἶμεν παντᾶ. λειότατον δ' ὄν ποτ' ἀκρίβειαν καττὰν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν οὐ ποτιδέεται θνατῶν ὀργάνων, ἃ διὰ τὰς χρείας τοῖς ἄλλοις ζῴοις ποτάρηται τε καὶ διαῖκται.

Τὰν δὲ τῷ κόσμῳ ψυχὰν μεσόθεν ἐξάψας ἐπάγαγεν, ἔξω περικαλύψας αὐτὸν ὅλον αὐτᾶ, κρᾶμα αὐτὰν κερασάμενος ἔκ τε τᾶς ἀμερίστῳ μορφᾶς καὶ τᾶς μεριστᾶς οὐσίας, ὡς ἐν κρᾶμα ἐκ δύο τουτέων εἶμεν. ὧ ποτέμιξε δύο δυνάμιας ἀρχὰς κινασίων, τᾶς τε ταὐτῷ καὶ τᾶς τῷ ἐτέρῳ· ἃ δὴ καὶ δύσμικτος ἔασσα οὐκ ἐκ τῷ ῥάστῳ συνεκίρατο. λόγοι δ' οἶδε πάντες ἐντι κατ' ἀριθμῶς ἀρμονικῶς συγκεκριμένοι. ὡς λόγως κατὰ μοῖραν διαιρῆκει ποτ' ἐπιστάμαν, ὡς μὴ ἀγνοῆν ἐξ ὧν ἃ ψυχὰ καὶ (209) δι' ὧν συνέστακεν (ἂν οὐχ ὑστέραν τᾶς σωματικᾶς οὐσίας συνετάξατο ὁ θεός, ὥσπερ λέγομεν ἀμές· πρότερον γὰρ τὸ τιμιώτερον καὶ δυνάμει καὶ χρόνῳ· ἀλλὰ πρὸςβυτέραν ἐποίη)· μοῖραν ἀφαιρέων τὰν πρῶταν μονάδων οὔσαν τεττόρων ποτὶ ὀκτῶ δεκάσι καὶ τρισὶν ἑκατοντάσι. ταύτας δὲ τὰν τε διπλασίαν καὶ τριπλασίαν ῥᾶον συλλογίσασθαι ἐσταμένῳ τῷ πρῶτῳ. δεῖ δ'

εἰμέν πως πάντας σὺν τοῖς συμπληρώμασι καὶ τοῖς ἐπογδοοῖς ὄρους ἕξ καὶ τριάκοντα, τὸν δὲ σύμπαντα ἀριθμὸν γενέσθαι μυριάδων ια καὶ τετόρων χιλιάδων ἑξακατίων ζε.

ταὶ δὲ διαίρεσις αὐταὶ ἐντι· (μυριάδες ιαδ) (210)

α (ἐπόγδοος) τπδ. β (σμγ) υλβ μη. γ (πρὸς σνς) υπς νδ. δ (ἐπόγδοος) φιβ κς· ἐπίτριτος τοῦ πρᾶτου ὁ φιβ· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ τοῖς ρκη· ὑπερέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὀγδοοῦ τοῖς σνς. ε (ἡμιόλιος) φος ξδ· ἔστι δὲ καὶ ἡμιόλιος τοῦ πρᾶτου ὁ φος· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ τοῖς ρζβ· καὶ αὐτὸς τοσοῦτοις ὑπερέχεται ὑπὸ τοῦ ψξη. ς (ἐλάττων) χμη οβ. ζ ψκθ πα.

η ψξη λθ. θ ωξδ ζς. ι ὀβ

ρη. ια ακδ νβ· ἐπίτριτος τῷ ὀγδώ, ὃ ἦν τῷ πρᾶτῳ διαστάματος καὶ τῷ τρίτῳ μέσον κατ' ἀριθμητικάν· ὑπερέχει δὲ αὐτῷ σνς· ὁ δὲ αὐτὸς ἔσται μέσος τῷ τε ψξη καὶ τῷ αφλς.

ιβ αρνβ ρκη· ἀμιόλιος τοῦ ὀγδοοῦ ὁ αρνβ· ὑπερέχει γὰρ τπδ· ὁ δὲ αὐτὸς μέσος κατ' ἀριθμητικάν· τοῦ μὲν γὰρ ὑπερέχει [τπδ], ὑπὸ τοῦ δὲ ὑπερέχεται τοῦ αφλς. ιγ ασζς

ρμδ. ιδ αυνη ρξβ.

ιε αφλς οη· ἡμιόλιος τοῦ ια, ὅς ἐστιν ἀρμονικὸς τοῦ β καὶ δ διαστήματος· ἐπίτριτος τοῦ αρνβ, ὅς ἐστιν ἀριθμητικὸς τοῦ β καὶ δ διαστήματος· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ τπδ. ις αψκη ρζβ· ἀμιόλιος τοῦ αρνβ, ὅς ἦν μέσος κατ' ἀριθμητικάν τοῦ β καὶ δ διαστήματος· ὑπερέχει δὲ αὐτοῦ φος. ὁ δὲ αὐτὸς μέσος καθ' ἀρμονικάν τοῦ γ καὶ θ διαστήματος· τῷ γὰρ ἀμίσει ὑπερέχει τε τοῦ γ καὶ ὑπερέχεται (211) ὑπὸ τοῦ θ· ὑπερέχει μὲν φος, (καὶ) ὑπερέχεται δὲ αψκη. ιζ α' μδ σις. ιη βμη ρδ· ἐπίτριτος τῷ ιε·

ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ φιβ. ἀρμονικὸς τοῦ δ καὶ η διαστήματος· τῷ γὰρ τρίτῳ μέρει τῶν ἄκρων οὗ μὲν ὑπερέχει, ὑφ' οὗ δὲ ὑπερέχεται· ὑπερέχει μὲν φιβ, ὃ ἦν τρίτον, ὑπερέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ τρίτου [ακδ]. ιθ βρπζ ρλθ· ἐπόγδοος ὁ βρπζ τοῦ ιζ, μείζον ἀμιτονίου διέχων ἀπὸ τοῦ ιη· ἔλαττον δὲ ἀπὸ τοῦ κ· ἐπεὶ γὰρ τόνον μὲν αὐτὸς ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ιζ, ὁ δὲ ιζ ἀπὸ τοῦ ιη τὸ λεγόμενον ἔλαττον ἀμιτόνιον, πάντως τὸ λοιπὸν τοῦ τόνου οὗτος ἀπέχει ἀπὸ τοῦ ιη· τοῦτο δ' ἦν μείζον ἀμιτόνιον, ἀφαιρεθέντος ἐλάττονος. πάλιν δ' ἐπεὶ ὁ ιη τόνον ἀπέχει τοῦ κ, τὸ δὲ μείζον ἀμιτόνιον ὁ ιθ ἀπέχει τοῦ ιη, τὸ καταλειπόμενον ἀπόστημα ἐφέξει τοῦ κ· τοῦτο δ' ἦν ἔλαττον ἀμιτόνιον. κ βτδ ριζ· ἀμιόλιος ὁ βτδ τοῦ ιε· ἐπόγδοος δὲ τοῦ ιη· ὁ γὰρ ιθ συμπληροῦται ὡς δέδεικται ἐλάττονι καὶ μείζονι ἀμιτονίῳ· ἐπίτριτος δὲ τοῦ ις, ὅς ἦν μὲν ἀμιόλιος τοῦ ιβ. μέσος δὲ τοῦ γοβ καὶ τοῦ δ [διαστάματος]· ὑπερέχει γὰρ καὶ ὑπερέχεται ψξη. ὁ δ' αὐτὸς μέσος τοῦ τε θ καὶ γ διαστήματος, καὶ [οὔτος] ἀριθμητικός· ὑπερέχει γὰρ καὶ ὑπερέχεται αρνβ. κα βφζβ σπη. κβ β' ις τκδ.

κγ γοβ ρνς· ἐπίτριτος ὁ γοβ τοῦ κ· ὅς ἦν

ἡμιόλιος μὲν τοῦ ιε, ἐπόγδοος δὲ τοῦ ιη, ἐπίτριτος τοῦ ις, μέσος δὲ κατὰ ἀναλογίαν δύο διαστημάτων τοῦ δ καὶ τοῦ η, ὡσαύτως δὲ τοῦ γ πρὸς θ. ὑπερέχει δὲ αὐτοῦ ψξη· ἀμιόλιος δὲ τῷ ιη· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ ακδ· ἦν δὲ ὁ ιη ἀρμονικὸς μὲν δ καὶ η διαστήματος· ἐπίτριτος δὲ τῷ ιε. (212)

κδ γυνς τπδ. ἡμιόλιος τοῦ κ· ὑπερέχει γὰρ αὐτοῦ
αρνβ. κε γωπη υλβ. κς δτοδ υπς.

κζ δχη σλδ. κη ερπδ φος· ἀμιόλιος ερπδ τοῦ κδ, ὅς ἦν ἀμιόλιος τοῦ κ· ὑπερέχει δὲ αὐτοῦ αψκη. ὁ δὲ αὐτὸς ἀρμονικὸς τοῦ τε θ διαστήματος καὶ τοῦ κζ· τῷ γὰρ ἀμίσει τῶν ἄκρων αὐτοῦ ὑπερέχει τε καὶ ὑπερέχεται· [καὶ] ὑπερέχει μὲν τοῦ κδ, ὑπερέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ λβ τῷ αὐτῷ. κθ εωλβ χμη. λ ζρμδ τιβ. λα ζφξα υιζ· ὁ ζφξα τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον ποτὶ τῷ περὶ αὐτόν, ὄνπερ εἶχεν ὁ ιθ ποτὶ τῷ περὶ αὐτόν· οὗτος γὰρ ἐπόγδοός ἐστι τοῦ κθ, μείζον ἀμιτονίου τοῦ λ ἀπέχει, ἔλαττον δὲ τοῦ λβ· οὗτος γὰρ τόνον ἀπέχει τοῦ λ· ἀφ' οὗ αὐτὸς μείζον ἀμιτονίου διέστακε.

λβ ς' ιβ τνα· ἐπίτριτος ὁ ς' ιβ τοῦ κη, ὅς ἦν

ἡμιόλιος τῷ κδ καὶ ἀρμονικὸς τῶν τελευταίων διαστημάτων· ὑπερέχει δὲ αὐτοῦ αψκη. ὁ δ' αὐτὸς κατ' ἀριθμητικὰν μέσος τῶν ἄκρων· τοῦ μὲν γὰρ θ [διαστάματος] ὑπερέχει γυνς, τοῦ δὲ λς ὑπερέχεται τῷ ἴσω. λγ ζψος ωξδ· ὁ ζψος ἀμιόλιος τοῦ κη. τοῦ δὲ τελευταίου λείπει γ. λδ ηψημ ἰοβ. λε θσις υξη.

λς ατζη αρνβ.

τὸ πᾶν τετράκις διὰ πασῶν καὶ διὰ πέντε καὶ τόνος, μέχρι τοῦ ἑπτὰ καὶ εἰκοσαπλασίου. τὸ πρῶτον διὰ πασῶν διπλάσιον, τὸ δεύτερον τετραπλάσιον πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρχήν, τὸ τρίτον ὀκταπλάσιον πρὸς τὸ αὐτό, τὸ τέταρτον ἑκκαίδεκαπλάσιον. τὸ δ' ἐπὶ τοῦτο διὰ πέντε (τὸ αὐτὸ καὶ ἡμιόλιον)· τέσσαρες καὶ εἰκοσαπλάσιον τῆς ἀρχῆς. τὸ δὲ τελευταῖον ἐπόγδοον, ἑπτὰ καὶ εἰκοσαπλάσιον τῆς ἀρχῆς· τῶν γὰρ τπδ ὁ ατζη ἑπτὰ καὶ εἰκοσαπλάσιος.

(213) [Vulgata udáná čísla v tomto tabulkovém uspořádání:

(α) (β) (γ) λειμμα (δ) (ε) (ς) (ζ) λειμμα

(α) τπδ υλβ υπς φιβ φος χμη ψκθ

(η) (θ) (ι) λειμμα (ια)

(β) βπλάσιον τοῦ α ψξη ωξδ ἰοβ ακδ

(ιβ) (ιγ) (ιδ) λειμμα

(γ) γπλάσιον τοῦ α αρνβ ασζς αυνη ἀποτομή

δίεσις βρπζ λειμμα

(ιε) (ις) (ιζ) λειμμα (ιη) (ιθ) (κ) (κα) λειμμα

(δ) δπλάσιον τοῦ α αφλς αψκη α' μδ βμη βτδ βφξβ β' ις

(κβ) ἀποτομή

(ε) ηπλάσιον τοῦ α γοβ δίεσις ζφξα λειμμα

(κγ) (κδ) (κε) λειμμα (κς) (κζ) (κη) λειμμα (κθ)

(ς) θπλάσιον τοῦ α γυνς γωπη δτοδ δχη ερπδ εωλβ ςρμδ

(λ) (λα) (λβ) λείμμα (λγ)

ς'ιβ ζψος ηψημη θσις

(λδ)

(ζ) κζπλάσιον τοῦ α ατξη]

τὰν μὲν ὦν τῷ ὅλω ψυχὰν ταύτα πως διεΐλε.

Θεὸν δὲ τὸν μὲν αἰώνιον νόος ὀρῆ μόνος, τῶν πάντων ἀρχαγὸν καὶ γενέτορα τουτέων. τῶν δὲ γεννατῶν ἕκαστον μὲν τᾶ ὄψει ὀρέομες, κόσμον δὲ τόνδε κατὰ μέρεια αὐτῶ ὀκόσα ὠράνιά ἐντι· τάπερ αἰθέρια ὄντα διαιρετὰ δίχα, ὡς τὰ μὲν τᾶς ταὐτῶ φύσιος εἶμεν, τὰ δὲ τὰς τῷ ἑτέρω. ὦν τὰ μὲν ἔξωθεν ἄγει πάντα ἐν αὐτοῖς τὰ ἐντὸς ἀπ' ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν τὰν καθ' ἀμέραν κίνασιν, τὰ δὲ τᾶς τῷ ἑτέρω ἐντὸς ἀπὸ ἑσπέρας (τὰ) ποθ' ἔω μὲν ἐπαναφερόμενά τε καὶ καθ' αὐτὰ κινεόμενα, συμπεριδινέεται δὲ κατὰ συμβεβηκὸς τᾶ ταὐτῶ φορᾶ, κράτος ἔχοισα ἐν κόσμῳ κάρρον. ἂ δὲ τῷ ἑτέρω φορὰ μεμερισμένα καθ' ἀρμονικῶς (214) λόγως ἐς ἑπτὰ κύκλως συντέτακται. ἂ μὲν σελάνα ποτιγειοτάτα ἔασσα ἔμμηνον τὰν περίοδον ἀποδίδωτι, ὁ δ' ἄλιος μετὰ ταύταν ἐνιαυσίῳ χρόνῳ τὸν αὐτῶ κύκλον ἐκτελεῖ. δύο δ' ἰσόδρομοι ἀελίῳ ἐντί, Ἑρμᾶ τε καὶ Ἥρας, τὸν Ἀφροδίτας καὶ φωσφόρον τοὶ πολλοὶ καλέοντι. νομῆς γὰρ καὶ πᾶς ὄμιλος οὐ σοφὸς τὰ περὶ τὰν ἱερὰν ἀστρονομίαν ἐστὶν οὐδ' ἐπιστάμων ἀνατολᾶν τὰν ἑσπεριᾶν καὶ ἑωᾶν· ὁ γὰρ αὐτὸς ποκὰ μὲν ἑσπερος γίγνεται, ἐπόμενος τῷ ἀλίῳ τοσοῦτον ὀκόσον μὴ ὑπὸ τᾶς αὐγᾶς αὐτῶ ἀφανισθῆμεν, ποκὰ δὲ ἑῶς, αἶκα προαγέηται τῷ ἀλίῳ καὶ προανατέλλη ποτ' ὀρθρον. φωσφόρος ὦν πολλάκις μὲν γίγνεται ὁ τᾶς Ἀφροδίτας διὰ τὸ ὀμοδρομῆν ἀλίῳ, οὐκ αἰεὶ δέ· ἀλλὰ πολλοὶ μὲν τῶν ἀπλανέων, πολλοὶ δὲ τῶν πλαζομένων, πᾶς δ' ἐν μεγέθει ἀστήρ ὑπὲρ τὸν ὀρίζοντα πρὸ ἀλίῳ προγενόμενος ἀμέραν ἀγγέλλει. τοὶ δ' ἄλλοι τρεῖς, Ἄρεός τε καὶ Διὸς καὶ Κρόνω, ἔχοντι ἴδια τάχεα καὶ ἐνιαυτῶς ἀνίσως· ἐκτελέοντι δὲ τὸν δρόμον περικαταλάψιας ποιούμενοι φάσιός τε καὶ κρύψιας καὶ ἐκλείψιας γεννῶντες ἀτρεκέας τε ἀνατολᾶς καὶ δύσιας· ἔτι δὲ φάσιος φανεράς ἑώας ἢ ἑσπερίας (ἐκτελέοντι) ποτὶ τὸν ἄλιον· ὃς ἀμέραν ἀποδίδωτι τὸν ἀπ' ἀνατολᾶς ἐπὶ δύσιν αὐτῶ δρόμον, νύκτα δὲ τὸν ἀπὸ δύσεως ἐπ' ἀνατολάν· ἂν κίνασιν κατ' ἄλλο ποιέεται, ἀγόμενος ὑπὸ τᾶς ταὐτῶ φορᾶς, ἐνιαυτὸν δὲ κατὰν αὐτῶ καθ' ἑαυτὸν κίνασιν. ἐκ δὲ τουτέων τῶν κινασίων, δύο ἑασσᾶν, τὰν ἔλικα ἐκτυλίσσει, ποθέρπων μὲν κατὰ μίαν μοῖραν ἐν ἀμερησίῳ χρόνῳ, περιδινεύμενος δὲ ὑπὸ τᾶς τῶν ἀπλανέων σφαίρας καθ' ἑκάστην περίοδον ὀρφνας καὶ ἀμέρας.

(215) Χρόνῳ δὲ μέρεια τάσδε τὰς περιόδως λέγοντι, ὃν ἐγέννασεν ὁ θεὸς σὺν κόσμῳ. οὐ γὰρ ἦν πρὸ κόσμῳ ἄστρα· διόπερ οὐδ' ἐνιαυτὸς οὐδ' ὠρᾶν περίοδοι, αἷς μετρέεται ὁ γεννατὸς χρόνος οὗτος. εἰκῶν δ' ἐστὶ τῷ ἀγεννάτῳ χρόνῳ, ὃν αἰῶνα ποταγορεύομες· ὡς γὰρ ποτ' αἰδίων παράδειγμα, τὸν ἰδανικὸν κόσμον, ὃδε

ὠρανὸς ἐγεννάθη, (οὕτως) ὡς ποτὶ παράδειγμα, τὸν αἰῶνα, ὅδε χρόνος σὺν κόσμῳ ἐδαμιοργήθη.

Γὰ δ' ἐν μέσῳ ἰδρυμένα ἐστία θεῶν ὠρός τε ὄρφνας καὶ ἄῶς γίνεται, δύσιός τε καὶ ἀνατολάς γεννώσα κατ' ἀποτομάς τῶν ὀριζόντων, ὡς τᾶ ὄψει καὶ τᾶ ἀποτομᾷ τᾶς γᾶς περιγραφόμεθα. πρεσβίστα δ' ἐντὶ τῶν ἐντὸς ὠρανῶ σωμάτων οὐδέ ποκα ὕδωρ ἐγεννάθη δίχα γᾶς, οὐδὲ μάν τοι ἀήρ χωρὶς ὑγρῶ, πῦρ τε ἔρημον ὑγρῶ καὶ ὕλας ἅς ἐξάπτοι οὐκ ἂν διαμένοι· ὥστε ῥίζα πάντων καὶ βάσις τῶν ἄλλων ἅ γᾶ, καὶ ἐρήρεισται ἐπὶ τᾶς αὐτᾶς ῥοπαῖς. ἀρχαὶ μὲν ὦν τῶν γεννωμένων ὡς μὲν ὑποκείμενον ἅ ὕλα, ὡς δὲ λόγος μορφᾶς τὸ εἶδος· ἀπογεννάματα δὲ τουτέων ἐντὶ τὰ σώματα, γᾶ τε καὶ ὕδωρ ἀήρ τε καὶ πῦρ, ὧν ἀπογέννασις τοιαύτα.

Ἄπαν σῶμα ἐξ ἐπιπέδων ἐντί, τοῦτο δὲ ἐκ τριγώνων, ὧν τὸ μὲν ὀρθογώνιον ἰσοσκελὲς ἡμιτετράγωνον, τὸ δὲ ἀνισόπλευρον, ἔχον τὰν μέζονα δυνάμει τριπλατίαν τᾶς ἐλάσσονος. ἅ δ' ἐλαχίστα ἐν αὐτῶ γωνία τρίτον ὀρθᾶς ἐστι, διπλασία δὲ ταύτας ἅ μέσα· δύο γὰρ τρίτων ἅδ' (216) ἐστίν. ἅ δὲ μεγίστα ὀρθᾶ, ἀμιόλιος μὲν τᾶς μέσας ἕασσα, τριπλατία δὲ τᾶς ἐλαχίστας. τοῦτο δ' ὦν τὸ τρίγωνον ἀμιτρίγωνόν ἐστιν ἰσοπλευρῶ τριγώνω, δίχα τετμαμένω καθέτω ἀπὸ τᾶς κορυφᾶς ἐς τὰν βάσιν ἐς ἴσα μέρηα δύο. ὀρθογώνια μὲν ὦν ἐντὶ ἑκατέρω, ἀλλὰ ἐν ᾧ μὲν ταὶ δύο πλευραὶ ταὶ περὶ τὰν ὀρθὰν μόναι ἴσαι, ἐν ᾧ δὲ ταὶ τρεῖς πᾶσαι ἄνισοι. σκαληνὸν δὲ τοῦτο μὲν καλεέσθω, τῆνο δὲ ἀμιτετράγωνον, ἀρχὰ συστάσιος γᾶς. τὸ γὰρ τετράγωνον ἐκ τουτέω, ἐκ τεττόρων ἡμιτετραγώνων συντεθειμένον· ἐκ δὲ τοῦ τετραγώνου γεννᾶσθαι τὸν κύβον, ἐδραιότατον καὶ σταδαῖον παντᾶ σῶμα, ἕξ μὲν πλευράς, ὀκτώ δὲ γωνίας ἔχον. κατὰ τοῦτο δὲ βαρύτερόν τε καὶ δυσκίνατον ἅ γᾶ, ἀμετάβλητόν τε σῶμα εἰς ἄλλα διὰ τὸ ἀκοινώνατον εἶμεν τῷ ἄλλω γένεος τῷ τριγώνω. μόναι γὰρ ἅ γᾶ ἴδιον στοιχεῖον ἔχει τὸ ἀμιτετράγωνον.

Τῆνο δὲ στοιχεῖον τῶν ἄλλων σωμάτων ἐστί, πυρός, ἀέρος, ὕδατος. ἐξάκις γὰρ συντεθέντος τῷ ἀμιτρίγῳ τριγώνω ἐξ αὐτῶ ἰσόπλευρον γίνεται· ἐξ οὗ ἅ πυραμὶς τέσσαρας βάσιος καὶ τὰς ἴσας γωνίας ἔχοισα συντίθεται, εἶδος πυρός εὐκινάτοτατον καὶ λεπτομερέστατον. μετὰ δὲ τοῦτο ὀκτάεδρον, ὀκτώ μὲν βάσιος, ἕξ δὲ γωνίας ἔχον, ἀέρος στοιχεῖον. τρίτον δὲ τὸ εἰκοσάεδρον βασιῶν μὲν εἴκοσι, γωνιῶν δὲ δώδεκα, ὕδατος στοιχεῖον πολυμερέστερον καὶ βαρύτερον. ταῦτα δ' ὦν ἀπὸ ταυτῶ στοιχείω συγκείμενα εἰς ἄλληλα τρέπεται. τὸ δὲ δωδεκάεδρον εἰκόνα τῷ παντός ἐστάσατο, ἔγγιστα σφαίρα ἐόν. πῦρ μὲν ὦν διὰ τὰν λεπτομέρειαν διὰ πάντων ἦκεν, ἀήρ τε διὰ τῶν ἄλλων ἔξω πυρός, ὕδωρ δὲ διὰ τᾶς γᾶς. ἅπαντα δ' ὦν πλήρη ἐντί, οὐδὲν κενεὸν ἀπολείποντα. συνάγεται δὲ τᾶ περιφορᾷ τῷ παντός, καὶ ἠρεισμένα τρίβεται μὲν (217) ἀμοιβαδόν, ἀδιάλειπτον δὲ ἀλλοίωσιν ποτὶ γενέσιος καὶ φθορᾶς ἀποδίδωτι.

Τούτοις δὲ ποτιχρεόμενος ὁ θεὸς τόνδε τὸν κόσμον κατεσκεύαξεν, ἀπτόν μὲν διὰ τὰν γᾶν, ὄρατόν δὲ διὰ τὸ πῦρ, ἅπερ δύο ἄκρα ἐντί. δι' ἀέρος δὲ καὶ ὕδατος συνεδήσατο δεσμῶ κρατίστῳ, ἀναλογία, ἃ καὶ αὐτὰν καὶ τὰ δι' αὐτᾶς κρατεόμενα συνέχεν δύναται. εἰ μὲν ὦν ἐπίπεδον εἴη τὸ συνδεόμενον, μία μεσότας ἱκανά ἐστιν· εἰ δὲ κα στερεόν, δύο χρήσει. δυσὶ δὴ μέσοις δύο ἄκρα ξυναρμόξατο, ὅκως εἴη ὡς πῦρ ποτ' ἀέρα ἀῆρ ποτὶ ὕδωρ, ὡς δὲ κ' ἀῆρ ποτὶ ὕδωρ καὶ ὕδωρ ποτὶ γᾶν, καὶ κατ' ἐναλλαγάν, ὡς πῦρ ποτὶ ὕδωρ ἀῆρ ποτὶ γᾶν, καὶ ἀνάπαλιν, ὡς γᾶ ποτὶ ὕδωρ ὕδωρ ποτ' ἀέρα καὶ ἀῆρ ποτὶ πῦρ, καὶ κατ' ἐναλλαγάν, ὡς γᾶ ποτ' ἀέρα ὕδωρ ποτὶ πῦρ. καὶ ἐπεὶ δυνάμει ἴσα ἐντί πάντα, τοὶ λόγοι αὐτῶν ἐν ἰσονομίᾳ ἐντί. εἷς μὲν ὦν ὅδε ὁ κόσμος δαιμονίῳ δεσμῶ τῷ ἀνὰ λόγον ἐστίν. ἕκαστον δὲ τῶν τετόρων σωματῶν πολλὰ εἶδεα ἔχει. πῦρ μὲν φλόγα καὶ φῶς καὶ αὐγάν, διὰ τὰν ἀνισότατα τῶν ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν τριγώνων· κατταυτὰ δὲ καὶ ἀῆρ τὸ μὲν καθαρὸν καὶ αὔρον, τὸ δὲ νοτερόν καὶ ὀμιχλῶδες· ὕδωρ δὲ τὸ μὲν ῥέον, τὸ δὲ πακτόν, ὀκόσον χιῶν τε καὶ πάχνα χάλαζά τε καὶ κρύσταλλος. ὑγρῶν τε τὸ μὲν ῥυτόν, ὡς μέλι, ἔλαιον, τὸ δὲ πακτόν, ὡς πίσσα, κηρός· πακτῶ δὲ εἶδεα τὸ μὲν χυτὸν χρυσός, ἄργυρος, χαλκός, κασσίτερος, μόλυβδος, σταγῶν, τὸ δὲ θραυστὸν θεῖον, ἄσφαλτον, νίτρον, ἄλες, στυπτηρία, λίθοι τοὶ ὁμογενέες.

Μετὰ δὲ τὰν τῷ κόσμῳ σύστασιν ζῶων θνατῶν γέννασιν ἐμαχανάσατο, ἵν' ἡ τέλος ποτὶ τὰν εἰκόνα παντελῶς ἀπειργασμένος. τὰν μὲν ὦν ἀνθρωπίαν ψυχᾶν ἐκ τῶν αὐτῶν λόγων καὶ δυναμίῶν συγκερασάμενος καὶ μερίξας διένειμε τᾶ φύσει τᾶ ἀλλοιωτικᾶ παραδούς· (218) διαδεξαμένα δ' αὐτὸν ἐν τῷ [γεννᾶν] ἀπεργάζετο θνατά τε καὶ ἐφαιμέρια ζῶα· ὦν τὰς ψυχὰς ἐπιρρύτως ἐνάγαγε τὰς μὲν ἀπὸ σελάνας, τὰς δ' ἀπ' ἀλίω, τὰς δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν πλαζομένων ἐν τᾶ τῷ ἑτέρῳ μοίρα, ἔξω μιᾶς τᾶς τοῦ αὐτοῦ δυνάμιος, ἂν ἐν τῷ λογικῷ μέρει ἔμιξεν, εἰκόνα σοφίας τοῖς εὐμοιρατοῦσι. τὰς μὲν γὰρ ἀνθρωπίνας ψυχὰς τὸ μὲν λογικόν ἐστι καὶ νοερόν, τὸ δ' ἄλογον καὶ ἄφρον· τοῦ δὲ λογικοῦ τὸ μὲν κρέσσον ἐκ τᾶς ταυτοῦ φύσιος, τὸ δὲ χέρηον ἐκ τᾶς τοῦ ἑτέρου. ἐκότερον δὲ περὶ τὰν κεφαλὰν ἴδρυται, ὡς τᾶλλα μέρεια τᾶς ψυχᾶς καὶ τῷ σώματος ὑπηρετεῖν τούτῳ, καθάπερ ὑπάτῳ τῷ σκάνεος ἅπαντος. τῷ δ' ἀλόγῳ μέρει τὸ μὲν θυμοειδὲς περὶ τὰν καρδίαν, τὸ δ' ἐπιθυματικὸν περὶ τὸ ἥπαρ. τοῦ δὲ σώματος ἀρχὰν μὲν καὶ ρίζαν μυελοῦ εἶμεν ἐγκέφαλον, ἐν ᾧ ἡ ἀγεμονία. ἀπὸ δὲ τούτου οἶον ἀπόχυμα ῥεῖν διὰ τῶν νωτίων σφονδύλων τὸ λοιπόν, ἐξ οὗ εἰς σπέρμα καὶ γόνον μερίζεσθαι. ὅστέα δὲ μυελῶ περιφράγματα. τουτέων δὲ σκέπαν εἶμεν τὰν σάρκα καὶ προκάλυμμα. συνδέσμοις δὲ ποττὰν κίνασιν τοῖς νεύροις συνᾶψε τὰ ἄρθρα. τῶν δ' ἐντοσθιδίων τὰ μὲν τροφᾶς χάριν, τὰ δὲ σωτηρίας.

Κίνασιων δὲ τῶν ἀπὸ τῶν ἐκτός τὰς μὲν ἀναδιδόμενας ἐς τὸν φρονέοντα τόπον αἰσθήσιας εἶμεν· τὰς δ' ὑπ' ἀντίλαψιν μὴ πιπτοίσας (219) ἀνεπαισθήτως, ἡ τῷ τὰ

πάσχοντα σώματα γαιοειδέστερα εἶμεν, ἢ τῷ τὰς κινάσιας ἀμενηνοτέρας γίγνεσθαι. ὀκόσαι μὲν ὧν ἐξίσταντι τὰν φύσιν, ἀλγειναὶ ἐντι· ὀκόσαι δὲ ἀποκαθίσταντι ἐς αὐτάν, ἀδοῦναι ὄνουμαίνονται.

Τῶν δ' αἰσθησίων τὰν μὲν ὄψιν ἀμὴν τὸν θεὸν ἀνάψαι εἰς θεῶν τῶν ὠρανίων καὶ ἐπιστάμας ἀνάλαψιν. τὰν δ' ἀκοὰν λόγων καὶ μελῶν ἀντιλαπτικὰν ἔφυσεν ἄς στερισκόμενος ἐκ γενέσιος ὁ ἄνθρωπος οὐδὲ λόγον ἔτι προσέσθαι δυνασεῖται. διὸ καὶ συγγενεστάταν τῷ λόγῳ ταύταν τὰν αἰσθασὶν φαντι εἶμεν. ὀκόσα δὲ πάθεα τῶν σωμάτων ὄνουμαίνεται, ποτὶ τὰν ἀφάν κλήζεται, τὰ δὲ ῥοπα ποτὶ τὰν χώραν. ἂ μὲν γὰρ ἀφὰ κρίνει τὰς ζωτικὰς δυνάμιας, θερμότηα, ψυχρότητα, ξηρότητα, ὑγρότητα, λειότητα, τραχύτητα, εἴκοντα, ἀντίτυπα, μαλακά, σκληρά. βαρὺ δὲ καὶ κοῦφον ἀφὰ μὲν προκρίνει, λόγος δ' ὀρίζει τῷ ποτὶ τὸ μέσον καὶ ἀπὸ τῷ μέσῳ νεύσει. κάτω δὲ καὶ μέσον ταυτόν φαντι· τὸ γὰρ κέντρον τῆς σφαίρας τοῦτο ἐντι τὸ κάτω, τὸ δ' ὑπὲρ τούτῳ ἄχρι τῆς περιφερείας ἄνω. τὸ μὲν ὧν θερμὸν λεπτομερές τε καὶ διαστατικὸν τῶν σωμάτων δοκεῖ εἶμεν, τὸ δὲ ψυχρὸν παχυμερέστερόν τε τῶν πόρων καὶ συμπλωτικόν ἐστι. τὰ δὲ περὶ τὰν γεῦσιν ἔοικε τῷ ἀφᾶ· συγκρίσει γὰρ καὶ διακρίσει, ἔτι δὲ τῷ ἐς τὴν πόρῳ διαδύσει καὶ τοῖς σχημάτεσσιν ἢ στρυφνὰ ἢ λειᾶ· ἀποτάκοντα μὲν καὶ ῥύπτοντα τὰν γλῶτταν στρυφνὰ φαίνεται, μετριάζοντα δὲ τῷ ῥύψει ἀλμυρά, ἐκπυροῦντα δὲ καὶ διαιρέοντα τὰν σάρκα δριμέα, τὰ δ' ἐναντία λειᾶ τε καὶ γλυκέα, καὶ χυλῶται. ὀσμᾶς δὲ εἶδεα μὲν οὐ διώρισται· διὰ γὰρ (220) στενῶν πόρων διαθεισθαι στεροτέρων ὄντων ἢ ὡς συνάγεσθαι καὶ διίστασθαι. σάψεσι δὲ καὶ πέψεσι γὰς τε καὶ γεοειδέων εὐώδεά τε καὶ δυσώδεα εἶμεν.

Φωνὰ δ' ἐστὶ μὲν πλᾶξις ἐν ἀέρι δικνουμένα ποτὶ τὰν ψυχὰν δι' ὧτων, ὧν τοὶ πόροι διήκοντι ἄχρισ ἤπατος χωρέοντες. ἐν δ' αὐτοῖς πνεῦμα, οὗ ἂ κίνασις ἀκοᾶ ἐστι. φωνᾶς δὲ καὶ ἀκουᾶς ἂ μὲν ταχεῖα ὀξεῖα, ἂ δὲ βραδεῖα βαρεῖα, μέσα δ' ἂ συμμετροτάτα. καὶ ἂ μὲν πολλὰ καὶ κεχυμένα μεγάλα, ἂ δὲ ὀλίγα καὶ συναγμένα μικρά. ἂ δὲ τεταγμένα ποτὶ λόγῳ μωσικῶς ἐμμελής, ἂ δὲ ἄτακτός τε καὶ ἄλογος ἐκμελής τε καὶ ἀνάρμοστος. τέταρτον δὲ γένος αἰσθητῶν πολυειδέστατον καὶ ποικιλώτατον, ὀρατὰ δὲ λέγεται· ἐν ᾧ χρώματά τε παντοῖα καὶ κεχρωσμένα μυρία, πρᾶτα δὲ τέτορα, λευκόν, μέλαν, λαμπρόν, φοινικοῦν· τᾶλλα γὰρ ἐκ κίρναμένων τούτων γεννᾶται. τὸ μὲν ὧν λευκὸν διακρίνει τὰν ὄψιν, τὸ δὲ μέλαν συγκρίνει, ὅκως περ τὸ μὲν θερμὸν διαχῆν τὰν ἀφάν, τὸ δὲ ψυχρὸν συνάγεν δύναται, καὶ τὸ μὲν στρυφνὸν συνάγεν τὰν γεῦσιν, τὸ δὲ δριμὺ διαιρῆν πέφυκε.

Τρέφεσθαι δὲ τὸ σκᾶνος τῶν ἐναερίων ζώων καὶ συνέχεσθαι τῆς μὲν τροφᾶς διαδομένης διὰ τῶν φλεβῶν εἰς ὄλον τὸν ὄγκον κατ' ἐπιρροάν, οἷον δι' ὀχετῶν ἀγομένης καὶ ἀρδομένης ὑπὸ τῷ πνεύματος, ὃ διαχεῖ αὐτὰν ἐπὶ τὰ πέρατα φέρον. ἂ δ' ἀνάπνοια γίνεται μηδενὸς μὲν κενοῦ ἐν τῷ φύσει ἐόντος, ἐπιρροέοντος

δὲ καὶ ἔλκομένω τῷ ἀέρος ἀντὶ τῷ ἀπορρέοντος διὰ τῶν ἀοράτων στομίῳν, δι' ὧν καὶ ἄνοτις ἐπιφαίνεται· τινὸς δὲ καὶ ὑπὸ τῆς φυσικῆς θερμότητος ἀπαναλωμένω. ἀνάγκα ὧν ἀντικαταχθῆμεν τὸ ἴσον τῷ ἀναλωθέντι· εἰ δὲ μή, κενώσις εἴμεν, ὅπερ ἀμάχανον· οὐδὲ γὰρ ἔτι εἶη καὶ σύνσοον καὶ ἐν τῷ ζῶον, διαιωμένω τῷ σκάνεος ὑπὸ τῷ κενῷ. ἃ δ' ὅμοια ὀργανοποιία γίγνεται καὶ ἐπὶ τῶν (221) ἀψύχων καττὰν τῆς ἀναπνοῆς ἀναλογίαν· ἃ γὰρ σικύα καὶ τὸ ἤλεκτρον εἰκόνες ἀναπνοῆς ἐντι. ῥεῖ γὰρ διὰ τῷ σώματος ἔξω θύραζε τὸ πνεῦμα, ἀντεπεισάγεται δὲ διὰ τῆς ἀναπνοῆς τῷ τε στόματι καὶ ταῖς ῥίσι, εἶτα πάλιν οἶον Εὐριπος ἀντεπιφέρεται εἰς τὸ σῶμα, τὸ δὲ ἀνατείνεται καττὰς ἐκροῆς. ἃ δὲ σικύα ἀπαναλωθέντος ὑπὸ τῷ πυρὸς τῷ ἀέρος ἐφέλκεται τὸ ὑγρὸν, τὸ δ' ἤλεκτρον ἐκκριθέντος τῷ πνεύματος ἀναλαμβάνει τὸ ὅμοιον σῶμα.

Τροφῆ δὲ πᾶσα ἀπὸ ῥίζας μὲν τῆς καρδίας, παγᾶς δὲ τῆς κοιλίας ἐπάγεται τῷ σώματι· καὶ εἰ καὶ πλείω τῆς ἀπορροῆσας ἐπάρδοιτο, αὐτὰ λέγεται, εἰ καὶ δὲ μείω, φθίσις· ἃ δ' ἀκμὰ μεθόριον τε τουτέων ἐστὶ καὶ ἐν ἰσότητι ἀπορροῆς καὶ ἐπιρροῆς νοέεται. λυομένων δὲ τῶν ἀρμῶν τῆς συστάσις, αἱ καὶ μηκέτι δίοδος ἢ πνεύματι ἢ τροφῆ διαδίδοται, θνάσκει τὸ ζῶον.

Πολλὰ δὲ κᾶρες ζωᾶς καὶ θανάτου αἰτίαι. ἐν δ' ὧν γένος νόσος ὀνομαίνεται. νόσων δ' ἀρχαὶ μὲν αἱ τῶν πρῶτων δυναμιῶν ἀσυμμετρίαι, εἴκα πλεονάζοιεν ἢ ἐλλείποιναι ταὶ ἀπλαῖ δυνάμεις, θερμότης ἢ ψυχρότης ἢ ὑγρότης ἢ ξηρότης. μετὰ δὲ ταύτας αἱ τῷ αἵματος τροπαὶ καὶ ἀλλοιώσεις ἐκ διαφθορᾶς καὶ αἱ τῆς σαρκὸς τακομένας κακώσεις, αἱ καττὰς μεταβολὰς ἐπὶ τὸ ὄξυ ἢ ἄλμυρον ἢ δριμύ τροπαὶ αἵματος ἢ σαρκὸς τακεδόνες γένοιτο. χολᾶς γὰρ αἱ γενέσιες καὶ φλέγματος ἐνθένδε χυμοὶ τε νοσώδεις καὶ ὑγρῶν σάψις, ἀμαυραὶ μὲν αἱ μὴ ἐν βάθει, χαλεπαὶ δ' ὧν ἀρχαὶ γεννῶνται ἐξ ὀστέων, ἀνιαραὶ δὲ ἐκ μυελοῦ ἐξαπτόμεναι. τελευταία δὲ νόσων αἰτία ἐντὶ πνεῦμα, χολά, φλέγμα αὐξόμενα (222) καὶ ῥέοντα ἐς χώρας ἀλλοτρίας ἢ τόπως ἐπικαιριῶς. τόκα γὰρ ἀντικαταλαμβάνοντα τὰν τῶν καρρόνων χώραν καὶ ἀπελάσαντα τὰ συγγενέα ἰδρῦεται κακοῦντα τὰ σώματα καὶ ἐς αὐτὰ ἀναλύοντα. καὶ σώματος μὲν πάθεα τάδε τε καὶ ἐκ τῶνδε.

Ψυχᾶς δὲ νόσοι ἐντὶ πολλὰ, ἄλλαι δ' ἄλλων δυναμιῶν ἐντὶ, αἰσθητικᾶς μὲν δυσαισθησία, μναμονικᾶς δὲ λάθα, ὀρματικᾶς δὲ ἀνορεξία τε καὶ ἀπροπέτεια, παθητικᾶς δὲ ἄγρια πάθεα τε καὶ λύσσαι οἰστροῦδες, λογικᾶς δὲ ἀμαθία καὶ ἐκφροσύνη. ἀρχαὶ δὲ κακίας ἀδοναὶ καὶ λῦπαι ἐπιθυμίαι τε καὶ φόβοι, ἐξαμμέναι μὲν ἐκ σώματος, ἀνακεκραμέναι δὲ τῆ ψυχᾶ· καὶ ἐξαγγελόμεναι ὀνόμασι ποικίλοις· ἔρωτες γὰρ καὶ πόθοι ἴμεροί τε ἔκλυτοι ὀργαί τε σύντονοι καὶ θυμοὶ βαρεῖς ἐπιθυμίαι τε ποικίλαι καὶ ἀδοναὶ ἄμετροι ἐντὶ. ἀπλῶς δὲ εἰπεῖν· τὸ πῶς ἔχεν ποτὶ τὰ πάθεα ἀρχὰ τε καὶ πέρας ἀρετᾶς καὶ κακίας ἐστὶ· τὸ γὰρ πλεονάζει ἐν τούτοις ἢ κάρρον αὐτῶν εἴμεν εὖ ἢ κακῶς ἀμὲ διατίθητι. ποτὶ δὲ ταύτας τὰς

ὄρμας μεγάλα μὲν συνεργῆν δύνανται αἱ τῶν σωμάτων κράσιες, ὄξειαι ἢ θερμαὶ ἢ ἄλλοτ' ἄλλοιαι γιγνόμεναι, ἔς τε μελαγχολίας καὶ λαγνείας καὶ λαβρότατας ἄγοισαι ἀμέ. καὶ ῥευματιζόμενά τινα μέρεια ὀδαξασμῶς ποιέντι καὶ μορφὰς φλεγμαινόντων σωμάτων μᾶλλον ἢ ὑγιαινόντων, δι' ὧν δυσθυμῖαι καὶ λᾶθαι παραφροσύναι τε καὶ πτοῖαι ἀπεργάζονται.

Ἰκανὰ δὲ τὰ ἔθρα, ἐν οἷς ἂν ἐντραφῶσι κατὰ πόλιν ἢ οἶκον, καὶ ἅ καθ' ἀμέραν δίαιτα θρύπτοισα τὰν ψυχὰν ἢ ῥωννύοισα ποτ' ἀλκάν· (223) ταὶ γὰρ θυραυλῖαι καὶ ἀπλαῖ τροφαὶ τὰ τε γυμνάσια καὶ τὰ ἥθρα τῶν συνόντων τὰ μέγιστα δύνανται ποτὶ ἀρετὰν καὶ ποτὶ κακίαν. καὶ ταῦτα κακίας μὲν αἰτία ἐκ τῶν γενετόρων καὶ στοιχείων ἐπάγεται μᾶλλον ἢ ἐξ ἀμέων· ὅτι μὴ ἀργία ἐστίν, (οὐκ) ἀφισταμένων ἡμῶν τῶν ποθακόντων ἔργων. ποτὶ δὲ τὸ εὖ ἔχεν τὸ ζῶον δεῖ τὸ σῶμα ἔχεν τὰς ὑπ' αὐτῷ ἀρετάς, ὑγείαν τε καὶ εὐαισθησίαν ἰσχύν τε καὶ κάλλος. ἀρχὰ δὲ κάλλους συμμετρία ποτὶ τ' αὐτῷ τὰ μέρεια καὶ ποτὶ τὰν ψυχὰν· ἅ γὰρ φύσις οἷον ὄργανον ἀρμόξατο τὸ σκᾶνος, ὑπάκουόν τε εἶμεν καὶ ἐναρμόνιον ταῖς τῶν βίων ὑποθέσεσι. δεῖ δὲ καὶ τὰν ψυχὰν ῥυθμιζέσθαι ποτὶ τὰς ἀναλόγως ἀρετάς, ποτὶ μὲν σωφροσύναν οἷον ποτὶ ὑγείαν τὸ σῶμα, ποτὶ δὲ φρόνασιν οἷον ποτὶ εὐαισθησίαν, ποτὶ δὲ ἀνδρείοτατα οἷον ποτὶ ῥώμαν καὶ ἰσχύν, ποτὶ δὲ δικαιοσύναν οἷον ποτὶ κάλλος τὸ σῶμα. τουτέων δὲ ἀρχαὶ μὲν ἐκ φύσιος, μέσα δὲ καὶ πέρατα ἐξ ἐπιμελείας, σώματος μὲν διὰ γυμναστικᾶς καὶ ἰατρικᾶς, ψυχᾶς δὲ διὰ παιδείας καὶ φιλοσοφίας. αὗται γὰρ ταὶ δυνάμιες τρέφοισαί τε καὶ τονοῖσαι καὶ τὰ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς διὰ πόνων καὶ γυμνασίων καὶ διαίτας καὶ ὀρνύοντι ὅκα δεῖ, ταὶ μὲν διὰ φαρμακειᾶν, ταὶ δὲ παιδευτικαὶ τὰν ψυχᾶν διὰ κολασίων καὶ ἐπιπλαξίων. ῥωννύοντι γὰρ διὰ προτροπᾶν ἐγείροισαι τὰν ὄρμᾶν καὶ ἐγκελευόμεναι τὰ ποτίφορα ποττὰ ἔργα. ἀληπτικὰ μὲν ὧν καὶ ἅ ταῦτα συγγενεστάτα ἰατρικά, σώματα ταχθεῖσαι θεραπεῦεν, ἔς τὰν κρατίστην ἀρμονίαν ἄγοισαι τὰς δυνάμις τό τε αἷμα καθαρὸν καὶ τὸ πνεῦμα σύρροον ἀπεργάζονται, ἴν' εἰ καὶ τι νοσῶδες ὑπογένειτο, κράτος αὐτοῦ ἔχοιεν ἐρρωμέναι ταὶ δυνάμις αἵματος καὶ πνεύματος.

(224) Μωσικὰ δὲ καὶ ἅ ταύτας ἀγεμῶν φιλοσοφία, ἐπὶ τᾶ τᾶς ψυχᾶς ἐπανορθώσει ταχθεῖσαι ὑπὸ ἐθέων τε καὶ νόμων, ἐθίζοντι καὶ πείθοντι, τὰ δὲ καὶ ποταναγκάζοντι, τὸ μὲν λογικὸν τῷ λογισμῷ πείθεσθαι, τῷ δ' ἀλόγῳ θυμὸν μὲν πρᾶον εἶμεν, ἐπιθυμίαν δὲ ἐν ἀρεμῆσει, ὡς μὴ δίχα λόγῳ κινέεσθαι, μηδὲ μὴν ἀτρεμίζειν τῷ νῶ ἐκκαλεομένῳ ἢ ποτὶ ἔργα ἢ ποτὶ ἀπολαύσιας. οὗτος γὰρ ἐστὶν ὄρος σωφροσύνας ἀπάθειά τε καὶ καρτερία.

Καὶ σύνεσις καὶ ἅ πρεσβίστα φιλοσοφία, ἀποκαθαράμεναι ψευδέας δόξας, ἐνέθηκον τὰν ἐπιστάμαν, ἀνακαλεσάμεναι τὸν νόον ἐκ μεγάλας τᾶς ἀγνοίας, χαλάσασαι ἐς ὄψιν τῶν θείων, τοῖς ἐνδιατρῖβεν σὺν αὐταρκείᾳ τε ποττάνθρωπεια καὶ σὺν εὐροῖᾳ ἐπὶ τὸν σύμμετρον βίω χρόνον εὐδαιμονέν ἐστίν.

ὄτω μὲν δὴ ὁ δαίμων μοίρας τάσδ' ἔλαχε, δι' ἀλαθεστάταν δόξαν ἄγεται ἐπὶ τὸν εὐδαιμονέστατον βίον. εἰ δέ κά τις σκλαρὸς καὶ ἀπειθής, τούτω δὲ ἐπέσθω κόλασις ἅ τ' ἐκ τῶν νόμων καὶ ἅ ἐκ τῶν λόγων, σύντονα ἐπάγοισα δείματά τε ὑπωράνια καὶ τὰ καθ' Ἴαιδος, ὅθι κολάσιες ἀπαραίτητοι ἀπόκεινται δυσδαίμοσι νεοτέρους, καὶ τᾶλλα ὅσα ἐπαινέω τὸν Ἰωνικὸν ποιητὴν ἐκπλαγέντας ποιεῦντα τῶς ἐναγέας. ὡς γὰρ τὰ σώματα νοσώδεσὶ ποκα ὑγιάζομες, αἶ κα μὴ εἴκη τοῖς ὑγιεινοτάτοις, οὕτω τὰς ψυχὰς ἀνείργομες ψευδέσι λόγοις, αἶ κα μὴ ἄγηται ἀλαθέσι. λέγοντο δ' ἀναγκαίως καὶ τιμωρίαι ξέναι, ὡς (225) μετενδυομενᾶν τᾶν ψυχᾶν τῶν μὲν δειλῶν ἐς γυναικεῖα σκάνεα ποθ' ὕβριν ἐκιδόμενα, τῶν δὲ μαιφόνων ἐς θηρίων σώματα ποτὶ κόλασιν, λάγων δ' ἐς συῶν ἢ κάπρων μορφάς, κούφων δὲ καὶ μετεώρων ἐς πτηνῶν ἀεροπόρων, ἀργῶν δὲ καὶ ἀπράκτων ἀμαθῶν τε καὶ ἀνοήτων ἐς τὰν τῶν ἐνύδρων ιδέαν. ἅπαντα δὲ ταῦτα ἐν δευτέρᾳ περιόδῳ ἡ Νέμεσις συνδιέκρινε σὺν δαίμοσι παλαμναίοις χθονίοις τε, τοῖς ἐπόπταις τῶν ἀνθρωπίνων, οἷς ὁ πάντων ἀγεμὼν θεὸς ἐπέτρεψε διοίκησιν κόσμῳ εἶμεν συμπεπληρωμένῳ ἐκ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων τῶν τε ἄλλων ζώων, ὅσα δεδαμιούρηται ποτ' εἰκόνα τὰν ἀρίστην εἶδεος ἀγεννήτω καὶ αἰωνίῳ καὶ νοατῶ.